

რედაქცია

გაზეთის რედაქცია... ქალაქის ქვემოთ... ხელის-მოქმედი... მისთვის... 9 მან. 3 მან. 5 მან. 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს გარდა

შანი განცხადებისა

დღის ახლებით, ახლებით... განცხადებისა... მისთვის... 9 მან. 3 მან. 5 მან. 1 მან.

საზაფხულა თეატრში

ოთხშაბათს, 27 იანვარს

გ ა ნ ე მ ა მ ა

ნ. მ. გაბუნიასი

მართული დრამატული დასის არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

ორი ობოლი

მ ა ლ ი

დრამა 5 მოქმ. და 8 სურათად რუსული დამოკ. ავ. ც. გარლისაგან. პენტრაქტებში იმღერებს მოზენეფისე. ბილიეტები ისყიდება თეატრის კასსაში.

დასაწყისი 7 1/2 საათზე

ტელეგრაფი

სახელთა-მორის ტელეგრაფის სააგენტოსი

პეტერბურლი, 23 იანვარს. „მმართველობის მოამბეში“ დაბეჭდილია უმადლესი ბრძანება, რომლის ძალითაც კურლანდისა და ლიფლანდიაში ყველა სასამართლოებისა, გამგეობისა და მმართველობის სრული რევიზია უნდა მოხდეს. ეს რევიზია მიხედობადა აქვს სენატრის მანდატისა.

რუსის და სპანეთის ქვეშევრდომთა დაგების განსახილველად ორი კამისარა დაინიშნა: ერთი რუსეთის მხრით და მეორე სპანეთისა; რუსეთ-

დროებისა ფელტონი, 26 იანვარი.

მართლის პანარაბა

რა მიზეზია, რომ იმისთანა დიდ სოფლებში, როგორც არიან: ხიდისთავი, მარგლი, ხციისი, სურამი, მვიმხეთი, მოხისი, ალი, ღირბი, შინდისი, ტირძისი, მრედი, ტყვიავი, ძარალეთი, მემო-შალა, ძასპი, — ერთი სკოლა არ არის? თავი-და-თავი მიზეზი განლაგს ამავე სოფლების ბოლო მებატონეების უთაურობა, დაუღვერობა საზოგადო საქმეში.

როცა „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება“ დაარსდა, ერთი პატრიცულის წევრისაგან ამ საზოგადოების გამგეობისა ხშირად გამოვიდა: „სკოლების განსწავლა პასრედნიკები ბევრს დაგვიხმარებინაო“. მაგალითად თ. მ. დასახელია. სხვაგან არ ვიცი გახსნივინა სადმე თუ არა, თავის ხედურეთსა და მარგლიში სამას

* თითო ამთავანს სამას თუმიდგან ორი ათას თუმიდგის შემოსავალი აქვს წელიწადში.

თის მხრით ზღვარგანივითი ოკრანაგინია.

„პარიჟის უწყებებში“ სწერენ: სასულქოფო რჩევამ წინადადება მისცა სამხედრო სამინისტროსა და ფინანსის და კანტროლის წარმომადგენელთათურთ, შეადგინოს ანგარიში—თუ 1882 და 1883 წლებში ჯანის ჩანცმ დახურვისათვის რამდენი ხარჯია საჭირო.

რადგან ამ უმად საზოგადო ბანკების წესდებას იხილავს, ამის ფინანსთ მინისტრმა ბუნგემ მოაწვია ათი საზოგადო ბანკის წარმომადგენელი ამ საგანზე მოსაზრებასაგებულად.

გან. „ახალ დროება“ გვაცნობებს, რომ II განყოფილება ისპოზა და იმის მაგებრად წესდება სასულქოფო კანცელარის კანონ მდებელი განყოფილება.

სამსჯელს განეთის ტელეგრაფები: ეგვიპტეში შენიჭი სამსახურადამ გამაგია. სდგება მანქანა-ფანის სახლი სამინისტრო ნაციონალურ სამხედრო ზანტის. გავლენითა და ზედ-მაქმელებით.

განბნადი ისეთი ავად მეფეთა, რომ იმის მოხრენას არ მიაქვია.

პეტერბურლი, 24 იანვარს. „მმართველობის მოამბეში“ დაბეჭდილია: დირექტორსა და დამფუძნებელს ცესარევიჩის ნიკოლას ლიციის სტანცი

კომლამდე კაცია, სკოლის ხსენება კი არსადა, და რომ მოენდომებინა, ამ სოფლებს კი არა, ბორჩალოელთათრებსაც კი გაამართებინა მშვენიერ სკოლასა.

მეორე პასრედნიკზე, აკაკისა არ იყოს, ლაპარაკიც არა ღირს. პატრუქასათვის მიუგდია საქმეები: დიდი თავი გაქვს, თავში იცო. თითონ თავის წუთი სოფელს სიამოვნებით და უღარდლოდით დროს გატარებაში ალამებს.

ახლა ზემო მართლისკენ შეუხეით.

მომეტებული ნაწილი ყველა ც—ში ეკუთვნის თ. მ.—მას, რომელსაც წელიწადში, სულ ცოტა, ორი ათას თუმანზედ მეტი შემოსავალი ექნება. თავის ერთი შვილის სადღეგრძელად, ურიგოს არ იზამს, ერთი სკოლა გახსნას ხცისში და, იმისვე საბედნიეროდ, რომელსამე სასწავლებელში თითო ნიჭიანი გლეხ-კაცის შვილი გამოზარდოს ამავე სკოლაში სწავლა დასრულებული. მაშინ სამოთხის კარი ყოველთვის ღია ექნება.

მომეტებული ნაწილი საბაშიოსი

სოვეტნიკს კატკოვს მიეცემა ტანის სოვეტნიკის ჩინი.

ტუნოლკა დაინიშნება ოდესის ქალაქ მთავრად.

თ. დონდუკოვ-გონსაკოვის კანცელარის გამგებულად დაინიშნულა ზღვარგანივი შეხვევა.

სამოქალაქო გამგეობის მოსწევობად გაგვასიაში მიდის სხვა-და-სხვა უწყებებიდან ამოხეულ შიგების გამისა, რომელმანც ადგილობრივ უნდა გამაგელოოს საქმე.

გამგებულად ამ საადგილ-მამულა ბანკისა, რომელსაც გლეხ-გლეხისათვის წმინტავს მთავრობა, ინიშნება ლიტერატორი ჟუგოვსკი.

რკინის გზების წარმომადგენელთა კრებაში 23 იანვარს გაათავა მუშაობა.

დღიური

ახალი პროცესი მოელის ჩვენს რედაქციას. ამ ჯერობით მუთისის საგლეხო პრისუტსტიის წევრი ბ. სერჟუტოვსკი გვიჩივის თ. ივ. აბაშიძის კორრესპონდენტების გამო, რომელნიც 1880 წლის „დროების“ №20 და 30-ში იყენებდნენ და რომლებშიაც მოხსენებულნი იყვნენ, რომ ბ. სერჟუტოვსკის, როგორც საგლეხო პრისუტსტიის წევრს და ამავე დროს ბარონ მერცენგელის დენლობილ პირს შორაპნის მუ-

შიფიანებსა და სუმათოვს ეკუთვნის. აბაშიძეებს კანონად უწევიათ: ქეფი, ჩხუბი, მეტივეების შეწუხება და ციხეში ჯდომა. არ ვიცი, ექ სკოლა როგორ იხეირებს, სად-ც ამისთანა მებატონეებია.

მართი ამ აბაშიძეთაგანი, როცა დათვრება, ცხენ-და-ცხენ იწევს განცხარებულ სწავლის დროს სკოლაში ლეკურის სათამაშოდ. მართი მ—ია, ლ., რომელიც ძველებურ დროში რომ ყოფილიყო, ბევრ მამულის მტერ თათარსა და ლეკს თავს ხარს დასცემდა თავის კუკასური შეხედულებით და მამაცობით. მაგრამ ენლა ისეც დაჩაგრულ, განიორწყლებულ გლეხ-კაცებს სულთამხუთათვისათ აშინებს და აფთხობს. ხაჭურსა თუ სურამს ღამეში თარი თუმანი არა ჰყოფის; სკოლის ხსენება ჭირსავით ეჯავრება. ამან რომ მიინდომოს, მვიშხეთში კი არა, ლორწალზე გააკეთებინებს მვიშხეთელებს კაც სკოლას.

მოხსიელ მებატონეებს, როგორც მოგვხსენებთ, ბორში ნასყიდი ქონის სათელი გზაში წვიმისგან დასვე-

რაში მარგანციანი ადგილების შეძენაში, შეუძლიან გლეხების ინტერესებზე მარალბელი ზედმოქმედება იქონიოსო.

მს ახრი ხსენებულ კორრესპონდენტებისა და ზოგიერთი სხვა სიტყვებიც ბ. სერჟუტოვსკის თავის-თავისა და თავის ღირსების შეურაცხყოფად მიუღია და საჩივარი აგვიტეხა თვ. სამოსამართლო პალატაში, რომლისაგანაც ამ დღეებში მივიღეთ პროკურორისაგან შედგენილი გამამტყუენებელი აქტი.

ამ თავითვე თქმა, რომ ჩვენ დაწერილის და ოფიციალურის საბუთებით დაფიქციცებთ-მეთქი ყველაფერს და ბ. სერჟუტოვსკისაც ისეთს დღეს დავაყენებთ, როგორც დაუდგა მერარეს ჩვენზე მომჩივარს, ბ. ბალიანის—ძნელია. მაგრამ ამის თქმა ახლაც შეგვიძლია, რომ ეს პროცესი ბევროინებს გამოაშკარავებს იმ პირებისას, რომელნიც ქვა-გუნდის ანუ შავი-ქვის საძებნელად ჩამოვიდნენ ჩვენს ქვეყანაში და ამ საქმეში იღებდნენ მონაწილეობას.

* * *

ამ უკანასკნელი სამი დღის განმავლობაში იმდენი თოელი დაჰყარა ჩვენს ქუჩებში და ღამ-ღამობით ისეთ ნაირად ჰყინავს, რომ გუშინ და დღეს ძალაქში მარხილებით დაიარებიან.

ამ თოელისა და ნამქერის მიზეზი უნდა იყოს, რომ ამ დღეებში ძავე-

ლებით, განხურებულ თონში ჩაუკილიათ გასაშრობად; ელიან გაშრობას და ამის გამო უსანთლოდ სკოლის ალაგი ვერ უზოვნიათ.

სურამელებს ჯერ მამასახლისებზე აქვსთ დავი-დარაბა, მასუკან ხაშურის თავიდან შორსობებს ეცდებიან. სანამ შავი ხიდიც ჩაუწევებთ და იმის აშენებას მოუხდებიან თავის დღეში.

ალის მხრით. ლოლოცილის მ. ა—ბს არტანის ალებზე წინ ვერავინ გაუწყრო, ნეტა... ფიქრობს რასმე, თუ არა? შრიგოს არ იზამს, თავის სოფელში ერთი სკოლა გახსნას. დანარჩენები? აქაო და ჩვენი მამა-პაპა ჯირითში ცხენოსნობაში და ომებში გათქმული იყვნენო, მიუყვიათ ხელი და ქეფში და ტრაპანში ალამებენ თავიანთ წუთი სოფელსა.

მ—შვილები. ამ კურთხეულებს მუდამ ბაიათის ძახილი და ქალაქის თამაში როგორა არა სწყინდებო!

ა—შვილები — სულ რაც მოგვივა მოგვივას იძახიან. ზოგი ურიგბსა სკარცევს; ყველა ბორჯომის სამაგიეროდ სიმდიდრეს მოვიღის.

სის მთებზე კიდევ შეჩერებულია ფორტა და ორი დღეა, რაც რუსეთი-დამ და სამზღვარ გარეთიდან, გარდა ტელეგრაფებისა, არაფერი ამბავი არ მოგვდის.

ბაქოს გაზეთი „გაზა“ გეგნობებს, რომ ერთს იქაურ თათარს, ახუნდოვს თხოვნა. წარუდგენია უმაღლესის მთავრობისათვის, რომ თათრულ ენაზე გაზეთის გამოცემის ნება-ართვა მიეცეს. მომავალ გაზეთს სახელად „გაზა-ნუმა“ ერქმევაო; კვირაში ერთხელ უნდა გამოვიდესო.

ღაბა შეირილიდამ გეწერენ: „ამას წინედ „ღროებაშია“ იყო მოხსენებულო, რომ აქ ჩვენს დ. შეირილაში ერთმა რუსის ქალმა კარძო ერთ-კლასიანი სასწავლებელი გახსნა, რომელშიდაც სწავლობენ ეხლაც 15 ყმაწვილებამდე ქალიან-გვაიანად.

„ბი მოკლე ცნობები ამ სასწავლებელზე:

„შარშან ზაფხულში აქაურმა მცხოვრებლებმა სამმა პირმა გამოიწერეს თავიანთ შეილებს გიმნაზიისთვის მოსამზადებლად სტაეროპოლიდგან ერთი ისეთი ქალი, რომელმაც „ინჩი“ რა არის არ იცის ქართული და ახალი მეთოდები და პედაგოგია ისე აქვს შესწავლული, როგორც ამეჩინეთური ენა.

„შენებურად მაგონდება ერთი არაკი: მეგრელს ჰკითხეს: „ყური სად გაბიაო?“ — „ბი, პარტენი!“ და მოიკიდა მარჯვენა ხელი მარცხენა ყურზე. ამათაც ესე მოუვიდათ; გამოიწერეს სტაეროპოლიდგან ქალი რუსი, როდესაც ჩვენშიაც ბევრს იპოვნიდენ ქალსაც და კაცსაც შინ მასწავლებლად, და შეუკრეს პირობა, რომლის ძალითაც ამ ქალისთვის უნდა მიეცათ 450 მანეთი წელიწადში და მას უნდა

მოემზადებინა მათი შეილები გიმნაზიისთვის. მნახოთ, როგორი შედეგი ქონდა ამ საქმეს. აგვისტოში ეს ქალიც მოვიდა და გამოეცხადა თვის გამომწერლებს, რომლებმაც, გარდა ერთისა, მიგვარეს თავიანთი ბავშვები და „მწკნისთვიდგან ეს უცხო ქალბატონი შეუდგა თავის საქმეს. მრთს გამომწერთაგან უნდოდა თურმე, რომ მის სახლში ეცხოვრა ამ ქალს და სხვა ბავშვებს მასთან ევლო. მაგრამ წარმოიდგინეთ მისი გაკვირება, როდესაც ქალს მეორე კვირეშივე ერთი ვილაც „ღონ შუანი“ გაუჩნდა და რამდენიმე დღის შემდეგ კიდევაც შეერთო ის „ღონ შუანი“. რასაკვირველია, ქალიც მაშინვე ქმართან გადიდა.

„მს გარემოება ძლიერ ააღელვებდა ამ პირს და ნოემბრის დასაწყისის შვილი არ მოჰყავს ქალთან, ავად მყოფობისა გამოვო. ნოემბერში რომ მიიყვანს შვილს, ქალი უარს ეუბნება: პირობა დაარღვიეთო, ბავში ენკენის-თვეში უნდა მოგვეყვანათო და სხ. შემდეგ რამოდენიმე თვისა ეს ქალი პირობის ძალით საჩივარს აცხადებს ამ პირზე და სასამართლო განჩინებით თვეში 12 მან. აძლევს იმას.

ჩემის აზრით, მაინც ვერ გადმოვრებენ თავზე. ბაუგიათ, რომ ჩვენს ხაზინაში მაინც ფულგები, ცოტა არიყოს, შემცირდო და კაიაც თქვენ ნუ მომიკვდებით 80 მ.

„მას შემდეგ ამ ქალმა სახალხო სკოლების დირექტორისაგან ნებართვა მიიღო და ასწავლის ისე, როგორც ზევით მოგახსენეთ.“

ღ. ზუგდიდიდამ გეწერენ, რომ ამ ზამთარში თითქმის სრულად აღარ ისწის-რა ჩვენს მაზრაში ქურდობასა და ავანკობაზედაო. პორრესბონდენტის სიტყვით, ამისთვის ზუგდიდის

მაზრის ახლანდელ უფროსს უნდა ემდლიერებოდეს ხალხი, რადგან ამგვარს საქმეებში ის ძალიან მხნედ და მარჯვედ მოქმედებსო.

ჩვენ მივიღეთ ბ. პ. სხვილოელი-საგან შემდეგი შენიშვნა:

ჩვენი წინაპრის ძალიან შრომის მოყვარე ხალხი ყოფილან: მეომართ ერთ ხელში ჯვარი სჭერიათ, მეორეში ხმალი, მღვდელ-ბერებს-სახარება და კალამი.

„მს ყველამ იცის. შევლამ იცის ისიც, რომ უღმობელი „ღრო-ჟამი მათს ნაშრომ-წაღვას აქრობს, მუსრავს დედაძინის პირიდან. ჩვენ-კი პირ-დაღებულნი შევეყურებთ...“

„წერა კითხვის საზოგადოების“ ერთი დაუფიქრარ ღვაწლთაგანია ბიბლიოთეკის დაარსება... მაგრამ ჯერ სინარული წინასწარია: ჩვენი ძველი მწერლების ნაშთთ ვერ დაიტყვის თვით უუღღესი შენობა, თუ ღმერთმა ჰქმნა და შეეკრიბა...“

„პატრიცეპულ ეგზარხოსს იოანნი-კეს მოუხდენია განკარგულება, რომ მონასტრებს და ყველა ეკლესიების ძველი ნაწიწნი ერთ ალაგა მოგროვდესო. შეეიტყეთ ვგრეთვე, და ნამდვილად შეეიტყეთ, რომ ჩვენი სასულერო სემინარიის მმართველობაში ასამდის ძველი წიგნები მოუტანიათ. სასურველია, რომ იგ წიგნები დაკვირვებით გადაათვალიერონ და კატალოგი შესდგეს; ამოიწეროს ყოველი ისტორიული ცნობანი და დაიბეჭდოს...“

„მანატროთ „ძავკასიის ისტორიისა და არხეოლოგიის საზოგადოებამ“ მი-აქციოს ამ გარემოებას ყურადღება.“

ბ—ძეგბი. წინანდელ დროში ცხრა ძმა ერთ დღეს ერთ ომში მამულისთვის თავსა სწირავდა, ეხლა ამ დალოცვილებმა ერთი ძმა მაინც გასწირონი... გაუნათლებლობისთვის...“

მრედველი შ—შვილები. მრთი მდიდარი სიძე უმოვიათ, მაინამ ის არას უწყალობებს, სკოლის საქმეს ვერ შეუდგებიან.

ს—ნოვი. მს დალოცვილი ერთი ახირებული კაცია: აუყვინია რალაც მაშინები, მთელ თავის საცხოვრებელს იმათ გამოწერაზე, ჩხირ-კედელიობაზე და ტეტუნაშვილის დავაზე ლუპავს! ისე ყოველის ფრით არის ამის სოფელი შემკული, შეუძლიან ერთ თვეზე გამართოს მშვენიერი სკოლა, რომელშიაც მუდამ სამოცზე ნაკლები შეგირდი არ იქნება.

ბ. მ—ელი. ამ კურთხეული შეიღმა იმდენი რომ სკოლისთვის გამოიმეტოს, რაც ქორ-მეძებრებზე ეხარჯება, საუკეთესო სკოლას გამართავდა.

ბ—გბში სხვებზე არას ვიტყვი და არცა ღირს, ორი ძმის გარდა, რომ

მეღთაც ჩვენი მწერლობის მიმდგენი ყველა იცნობს. ღმერთმა ინებოს, ამათთანა მამულის შვილი საქართველოს ბევრი გამოზრდოდეს.

ბ. ტყეი-ვი. მინამ რამან შ—შვილი ცოცხალი იყო, იქამდის მიიყვანა საქმე, ბანკიც დააპრესა, სკოლასაც აპირებდნენ; რაკი იმას ამ უუკუღმართმა წუთისოფელმა ივგორჩიკის წყალობით ბოლო მოუღო, იქაურმა მებატონეებმა ყველაფერს თავი მიანებეს: ბანკი მოქმედობს თუ არა, არაფერ იცის, სკოლის ხსენება ხომ არსად ისმის. მათმა აქაურ მებატონეთაგანმა საქონელს თავი მიანება უმწყევსოთ, რომ ეტყვის ვინმე, ჰინახულს აუტუტებო: უპასუხებს: — შამწვილნო, ვგენიც კომუნისტობენ.

მეგმო ქალის მებატონებს ოსმალო დაუმშვენებიათ, ოსმალოსაც მთი გულ-მკერდი; თავიანთი სოფლის დამშვენება-კი მის კასთვის მიუწდივიათ.

მასპის მებატონები ჰერ თვალს სჭუტვენ, იმედი კია მალე გაახელენ სკოლის გასახსნელად. ნაკა ღ—ძე — შენამც გენაცვალენ მეორე პას-

რენიკისთანა განათლებული ხალხი! ღვესენ იმათ იქეიფონ; ჩვენც ძველებურ გზას ნუ გადუხვევთ. მახსოვს შენი თავგამოდება ბორში ქართული გიმნაზიის თაობაზე. მახსოვს რუსის სკოლის და ბანკის შრომაც. მაგრამ უფრო ის არის შენში მოსაწონი, რომ ჩვენი ძველებური ლხინისა და თამაშის მოთავე ხარ ყველა დღეობაში, სადაც ყოველის მხრიდან დაჩაგრული გლეხ-კაცობა თვალს ახელს და სიამოვნებს. სხვა რალა დარჩენიათ ამ საკოდავებს, თუ რამდენიმე მინუტით აქ მაინც არ გაიხარეს. ბ. მ — შვილი და თქვენ მომავალ თავდა-ახნაურობის ყრილობაზე, იმედია, ძველი გზას დაადგებით, რომლითაც საშვილი-შვილოთ თავს დაიმსახურებთ, და თქვენ მოწინააღმდეგეთ კი მომხრეებს იკოართის გზას უჩვენებთ...“

პარალელი. ამ სოფლის შუა, ვაკე ალაგას, არის ამართული ერთი უმეღლებელი გორა. მეგონებათ, ბუნებისგან არისო; მაგრამ მოსტყუედებით: ეს არის ბატონ-ყმობის დროს ნიშანი გორა, ზედ მშვენიერის სახლებით, ეკუთნის — მიხედებით ვისაც. აგერ

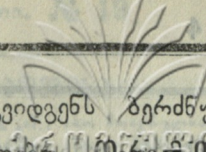
ქართული ისტორია *
ქართული ისტორიის უმთავრესი წყარო — „ქართლის ცხოვრება“. — შესწავლანკეულის თუ არა იმისი გარდამოცემის ქართულუბის შთამომავლობაზე. — უცხო ტომთ მწერლობის გაგენა იმასზე. — ხაზინის და აღახნი

ჩვენ დროში ქართული ისტორიის საფუძვლიანი შედგენა შეუძლებელი საქმეა. ჩვენ ჯერ არა გვაქვს შეგროვილი იმისი წყაროები. მს წყარონი არიან ორ-გვარნი — „ნიეთიერნი“, რომელნიც ისტორიის წინა-ჟამის შევებებიან და სიტყვიერნი ანუ ხელნაწიერი, რომელნიც ისტორიულ დროებას წარმოგვიდგენენ. მხოლოდ რამდენიმე წელიწადია მას აქეთ, რაც შეეუდგეთ ცნობების შეგროვებას ძველ ნაწერეებში და სასაფლაოებში ჩამარხულ ნაშთებზე. მთელისში შესდგა „არხეოლოგიური საზოგადოება“. მათხარა სასაფლაოები სამთავროში, მცხეთას, სართაქალაში, ღლითქანში. იმათ შორის მომეტებული არხეოლოგიური სიმდიდრე აღმოჩნდა სამთავროში. მს ნიეთეულობა თითქმის მთლად ეკუთვნის ისტორიის წინა-დროებს და ჰმოწმობს გაეღენას ჩვენ მხარეზე შევებტელებისას, ძალდერა-მსსირიყელებისას და მლოინებისას. შექველია, მომავალში მრავალი ძველი ნიეთეულობა უნდა აღმოჩნდეს ქართლ-სახეთში, იმერეთში, სამცხეში და შვის ზღვის ნაპირს. როგორც ვიცით, ამ გვარი ნიეთეულობა, შემთხვევით ნაპოვნი, გაუანტულია სხვა-და-სხვა კერძო სახლებში, რომელნიც არ აფასებენ იმის მნიშვნელობას და ამის გამო ეს ძვირფასი საუნჯე ისტორიისთვის იკარგება.

*) ის. „ღრქება“ № 31.

ათი—წელიწადია ბატონად ბძანდება ექვსიც კიდევ სხვა გვარ ბატონად ბძანდებოდა, ამ ხანში თავის საქმესე მოიყვანა, წელიწადში უკანასკნელი ორი ათასი თუმანი შემოსავლი იქნება. ამ სახლის გვერდზე გზის პირათ ზამთარ ზაფხული თვალების საბრეცათ არის გამოწყობილი სხვა-და-სხვა წითლად შეღებილი მაშინები. ამ დალოცვიოს მაშინების გამოწყობას, სხვის სამაგალითოდ მაინც, ერთი კარგი სკოლა გამოეჭიმა ქკუს და გონების სავარჯიშოთ, ის არა სჯობდა? ღმერთიც დაუმაღლებდა, კაციცა. მუ რომ თავის სამშობლო სოფლისთვის ასე ზრუნავს, თავი საბძანელისათვის, რასაკვირველია დღე და ღამ მოსვენება არ ექნება. მონღომა ბძანეთ, თორემ თავის მომღმელუზაშვილს ბრუტ-საბძელზე ვაკეთებინებს სკოლებს.

ფანქარს,

თითქმის ამ გვარივე უბედურება სდევნის ჩვენ ხელ-ნაწერებს, რომელნიც შემდეგ საუკუნოებს შეეხებინან. ამ ხელ-ნაწერებს შეადგენენ როგორც წარწერები ეკლესიებისა, ხატებისა, სამკაულებისა და ძველი წიგნებისა, აგრეთვე ადგილობრივი მატარებელი, გუჯრები და სიგელები. მათელეულ ქვეყნებში, სადაც ძველად დაშთენილ წყაროებზე მიქცეულია დიდი ყურადღება, ეს მასალა, აქა-იქ გაბნეული, დედა-ქალაქების მუზეუმებში ერთად გროვდება იმ აზრით, რომ იმათით გაირკვეს და შეიმოსოს ისტორია. ჩვენ კი იმათთვის სრულებით არას ვფიქრობთ. ჩვენ ვაღიარებთ იმათ კერძო სახლებში და მონასტრებში, ვინაიდან აქა-იქ, გაგვაქვს იარაღი უცხო-ქვეყნებში, სადაც უსარგებლოდ იღუპებიან. ასე გვაქვს დაკარგული მრავალი ძვირფასი ისტორიის მასალა. საჭიროა ჩვენს უზრუნველობას ბოლო მოვუღოთ. საჭიროა, თვითთულმა ჩვენგანმა იგრძნოს, რომ ყველა ძველადგან გუჯარი, თუ სიგელი, თუ წიგნი შეადგენს საზოგადო საკუთრებას, რომ სანამ ყველა ამ მასალას ერთად არ შემოკრებთ და არ შევისწავლით, ჩვენი ისტორია, როგორც მოვიხსენებთ, არ შესდგება.

ჯერ-ჯერობით კი ჩვენ უნდა დავკმაყოფილდეთ იმას, რასაც შეიცავს „მართლის სხოვრება“ და უცხო ტომთ მწერლობა. მართლის სხოვრება არის ძველადვე სხვა-და-სხვა დროს შედგენილი და მე-XVIII საუკ. დამდგეს განხილული და გამოცემული მანტანგ მეექვსისაგან*). მინც კი დააკვირდება მართლის სხოვრების შემდეგ მოთხრობას ქართველების დასაწყისზე, ის ცხადად იგულისხმებს იმის ზღაპრულ თვისებას და უცხო ტომთ მწერალთ გავლენას იმის შემადგენელზე.

„მართლის სხოვრების“ თქმულებით, არმენი ანუ სომეხნი, ქართველნი, რანელნი და მოვანელნი, ჰერეთნი და ლიკნი, მეგრელნი და კავკასელნი არიან ერთად შტოდამ წარმომდგარნი. იმათი წინაპარი ყოფილა მარგამოსი, შვილი მარშისა, და შეადგენდა მეოთხე თაობას იაფეტისას და მესუთეს ნოესას. მარგამოსის ვაჟი-შვილებში განსაკუთრებით სახელგანთქმულან—ჰაოსი ანუ ჰაიკი, სომ-

ხების მამათ-მთავარი, მართლოსი, ბარდოსი, მოვანე, ლეკოსი, ჰეროსი, აკეაზი და მგროსი. პირველი ადგილ-სადგომი მარგამოსისა ყოფილა ბაბილონი. შემდეგ ბოდლოს აშენებისა ბაბილონი ნებროთის დროს და შემდეგ ენების შერევისა მარგამოსი თავის შთამომავლობით დასახლებულა „მართა მათა შორის, კაცთა შეუალსა არარატსა და მასისსა“. აქ იმისი სახლელეობა ვერ მოთავსებულა და ამის გამო გაფრცხლებულა იმ იდგილებში, რომელთაც საზღვრად ჰქონიათ „აღმოსავლეთით ზღვა ბურგანისა, შემდეგ ბილანის ზღვა, დასავლით ზღვა პონტისა ანუ შავი ზღვა, სამხრეთით მთა, რომელ არს მურთთა ქვეყანა, პირის-პირ მიდიისა, ჩრდილოეთით მთა აკეაზი, რომელსა სპარსნი იაღბუზა უწოდებენ“. შუროსი მარგამოსის შვილებში ყოფილა ჰაოსი და როდესაც ისინი მამას გაუყრია, თავისი ადგილ-სადგომი უმჯობესი, არარატი და მასისი მიუტია ჰაოსისთვის; დანაშთენნი ძმანი გაუყვანია ჩრდილოთ კერძო და მიუტია იმათთვის ქვეყანანი ლირსებისამებრ მათისა“. ძველა რვა ძმას თურმე ბძანებლობდა გმირი ნებროთი, წინაპარი სპარსთა და პირველი მღვდ ყოვლის ქვეყანისა. როდესაც მარგამოსელნი გამრავლებულან და გაძლიერებულან, ჰაოსის რჩევით ისინი ნებროთს შებრძოლებიან და უძლევეათ ისა.

შემდეგ მართლოსიანთ გავლენისა არარატი და მასისით, იმათის ადგილ-სადგომის საზღვრები შეიცავდა მთელ სივრცეს შავის ზღვით მტკვრისა და რანის ანუ არაქსის შესართავამდე. ჩრდილო ნაწილი აკეაზისა კი ხანი უდაბური ყოფილა. მაყრის დროს მარგამოსს ეს მხარე დაუშკვიდრებია აკეაზისთვის და ლეკოსისთვის. იმათი შვილები შემდეგ დასახლებულან უმაღლეს ადგილებში, რომელთაც დაპრქმევია მურძუკეთი და ხოზანი-ქეთი. ჯერ ოსები და ჩერქეზები არ იხსენებინან. აკეაზის მხრით საქართველოს გზად ყოფილა კარი ზღვისა ანუ ღარუბანდისა და კარი არაგვისა ანუ შემდეგ ღარილისა. საქართველო თავის ნაწილებით შეიცავდა: ძახეთს, ჰერეთს, ჯავახეთს, მართლს, რომე-

ბა“, რეგორც „გუფსის ტყავისანი“ დიდად იყო გავრცელებული საქართველოში. ჩვენ ვიციით, რომ აქამდე იბრუნა იმისი ეგზემპლარები კერძო სახლებში ქართლში, კახეთში, იმერეთში, სამეგრელოში და გურიაში. ვთხოვთ უმარჩილესად ვეუფლას, ვისაც ხელ-ნაწერი ქართლის ცხოვრება აქვს, გვათხოვონ იგინი. რომელთ ეგზემპლარებიც საჭიროდ არ აღმოჩნდება, ისევე მალე დაუბრუნდესა ჰატრანს; უსაჭიროებს ეგზემპლარებს კი დაუტოვებთ, სანამ „ქართული ისტორია“ შესრულდება.

„ქართლის ცხოვრება“ შეიძლება გამოიგზავნას ან ზინ და ზინ ჩემთან, ან „დრეკების“ რედაქციაში.

დემიტრი ბაქრაძე.

ლიც „არაგვიდგან და არაზიდგან ტასის - კარამდე იწოდებოდა ზედა-სოფლად, რომელსაც დაჰმაცებს მართლის სხოვრება, აწ ჰქვიან შიდა-მართლი, ხოლო ზემო-მართლი არს ტასის-კარს ზემო სამცხე და ქლარჯეთი“. მართლისა და მკრისს შუა საზღვრად ყოფილა „მთა მცირე, ლიხი მკრისი მდინარე მდგურს ქვემო სქერით ბერძნებს. იმ დროს მართლოსიანთ ენა სომხური თურმე ყოფილა, და როდესაც შემოკრებულან მართლში ურიცხვნი ნათესავნი, მაშინ მართველებს დაუტყვევებიათ სომხური ენა და ამ ყველა ნათესავთაგან შექმნილა ენა ქართული. შუროსი მართლოსიანებში დანაშთენი თურმე ბძანებლობდა, იწოდებოდა მამასახლისად და იჯდა მცხეთის დედა-ქალაქში. მამასახლისის ხელ-ქვეითნი, გამოჩენილნი პირნი იწოდებოდნენ თავადებად. მამასახლისი განაგებდა ყოველსავე საქვეყნო საქმეს უპირველესობა ბრძოლაში, შუამდგომლობდა ურთიერთს განხეთქილებებში და ამშვიდებდა.

„მანძლიერდნენ, განაგრძობს მართლის-სხოვრება, ნებროთის ნათესავნი სპარსნი. ბამოჩნდა იმათში გმირი აფრიდონ, რომელმა შეჰკრა ჯაჭვით ბევრსაფი, გველთა უფალი და დაბამთასა შეუეალსა. ამან წარმოგზავნა მართლის დიდის მხედრობით თავისი ერისთავი არდამი, რომელმაც ააშენა ზღვის კარს ღარუბანდი და მოზღუდა ქალალი მცხეთა ქვეთკირით და ერისთავობდა მრავალ წელ. აფრიდონმა გაუყო მთელი ქვეყანა სამს თავის შვილს. იმათში იარედს არგუნა სპარსეთი და მართლი. ასტყდა ბრძოლა ძმებში, რომელთაც მოკლეს იარედი. მაშინ ჰპოვეს ჟამი მარჯვე მართლოსიანთა. იმათ შეეწვიენ ბერძენნი და მსნი. სპარსეთის ერისთავი მოკლეს და ქართველნი განთავისუფლდნენ. აი ხანის შემდეგ კვლავ გაძლიერდნენ სპარსნი ძეკაპოს მეფის დროს. ამან, ძეკაპოს კვლავ დაიმონა ქართველნი. ძეკაპოსს შეებნენ მურქნი. სომეხნი და ქართველნი გაუდგნენ სპარსებს, შეიერთეს ყოველნი ნათესავნი მარგამოსი-ნი. ძეკაპოსმა წარმოგზავნა დიდის ჯარით თავისი შვილი შარშოროტი. მარგამოსიანი-მართველნი და სომეხნი მიეგებნენ იმას ადარბადგანს, სძლიეს და განდევნეს შარშოროტი. ძეკაპოსმა კვლავ წარმოგზავნა თავის ძისწული, შვილი შიოშ ბედნიერისა ძიხოსრო, რომელმაც მოგლო მთელი სომხეთ-მართლი, დასტოვა ერისთავნი და ააშენა ჯადარბა და განსაკუთარის სჯულის სალოცავი. მოივლათურქეთს, ვითარცა წერილ არს, დაუმატებს მართლის-სხოვრება, წიგნთა სპარსთა ცხოვრებისასა, არა ყოველი მართალი, არამედ უმრავლესი ტყუილი“.

ამ გამოწერაში სიხანს სამ-გვარი გავლენა მართლის სხოვრებაზე: ბერძნული, სომხური და სპარსული. მართლის სხოვრების მამათ-მთავართ

სახელები წარმოგვიდგენს ბერძნულ ფორმებს; მაგალითად, მარგამოსი-ს, მართლ-ოს, მცხეთა-ოს, მარგამოს-ოს, მირვან-ოს; მურთისტანის მთის ქედი ისახელ-წოდება მრეთად, რომელიც ბერძნულად ჰნიშნავს მთას. ამ ბერძნულ გავლენას უმაქმედნია სომხეთით. სომხური ისტორიული მოთხრობები მე-V საუკუნემდე უწერიათ სირიელებს და ბერძნებს თავიანთ ენაზე. მხოლოდ მე-V საუკუნის სომხებს დაუწყვიათ წერა საკუთარ ენაზე. ამ საუკუნის გამოჩენილ სომხას მწერალს მოსელ მორენელს შეუდგენა ერთი „ისტორია სომხეთისა“, დაუფინებულნი უმთავრესად ბერძნების საეკლესიო მწერლებზე. მის დრო იყო, როდესაც საქრისტიანო მემატანენი თითქმის ყველა ხალხთ გვარ-ტომობას ამყარებდნენ „დაბადების“ გარდამოცემაზე. ამ წყაროზე აუშენებიათ მოსე მორენელსაც სომხეთ შთამომავლობა და მართლის სხოვრებასაც მართველი ტომის პომდინარეობა. ამ უკანასკნელს შემთხვევაში ცხადია სომხეთის მწიგნობრობის გავლენა ქართლის ცხოვრებაზე. აი ამისი უმთავრესი საბუთი. შედეგის სირიელთაგან სომხეთის მწერალი მარ აბას ძაქინა ამბობს: „არმენიანის მამა ჰაიკი შთამომავლობდა მარგამოსისაგან და იაფეტისაგან“. მოსელ მორენელი: „იაფეტმა შვა ზომერი, ზომერმა მირასი, მირასმა მორგომი, მორგომმა ჰაიკი, ჰაიკმა არმენიანი“. მართლის სხოვრება: „მარგამოს მამა სომეხთა და მართველთა, რანთა და მოვანელთა, ჰერთა და ლეკთა, მეგრელთა და აკეაზიანთა იყო ძე მარშისა, ძისა ანანისა, ძისა ნოესა“. ცხადია, რომ სომეხნი თავიანთ შთამომავლობას უკავშირებენ ნოეს თირასით, მართველნი მარშისით, რომელიც არის იგივე მირასი და რომელსაც „დაბადება“ არ იხსენიებს. ამასთანავე სომხების მორგომი და მართველების მარგამოსი არის ერთი და იგივე ფორმა, მაშინ, როდესაც ყველა დანაშენი ტომთა ფორმა მორგომი. ცხადია აგრეთვე, რომ თირას მოუგონიათ სომხურ მწერლობას და მიუთვისებია „მართლის სხოვრებას“ რომელსაც დაუკავშირებია მართველთა შთამომავლობა სომხების შთამომავლობასთან. ამ აზრს დასამტკიცებლად ვიტყვი, რომ არც მარ აბას ძაქინა, არც მოსე მორენელი არ იხსენიებენ ქართველ ტომს მარგომას შთამომავლად. იმათ ერთ-გვარ ტომობას ჰმოწმობენ სომხეთის მწერალნი: მე-XI საუკ. მათე მღვსელი და მე-XIII საუკ. სიუნი ეპისკოპოსი სტეფანე მრბელიანი და მარდან დიდი; მაგრამ ესენიც ამ თქმულებას აფუძნებენ, როგორც თვითონ იტყვიან, საქართველოს მარონიკებზე. მრთა უმთავრეს საბუთს, თუ რომელ ტომს რომელ ტომთან აქვს ნათესაური კავშირი, წარმოგვიდგენს როგორც კიდევ ვთქვით, შედარებით ერთ შესწავლა. ბამოკლეულია, რომ

სომხური. ენა წარმოდგარა იმავე არიულის ძირიდან, რომელსაც ეკუთვნის ზენდური, სპარსული, ოსური, ქურთული და ავგანური. მართალია, ამას წინადაქართული ენის გვარ-ტომობას უკავშირებდნენ არიულს ენებს ზოგნი სომხურით, ზოგნიც სანსკრიტულით, მაგრამ ახალი მეცნიერება სრულდებით უარ-ჰყოფს ამ კავშირს.

დამ. ბაქრაძე.
(გაგრძელება.)

თფილისის სამკურნალო

ავათმეოფები მიიღებენ დილის რვა საათიდან თორმეტ საათამდე.

მ. შ. შ. შ. შ. შ. განაღვიბი და ლისიცივი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი მარტუბის სისუსტის და შინაგან ავათმეოფობისა.

ს. შ. შ. შ. შ. შ. მინკვიბი—სირურგიული ავათმეოფობისა; ლისიცივი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—მარტუბის სისუსტის და შინაგან ავათმეოფობისა.

მ. შ. შ. შ. შ. შ. ლისიცივი და მინკვიბი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—მარტუბის სისუსტის ავათმეოფობისა.

ხ. შ. შ. შ. შ. შ. ლისიცივი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—მარტუბის ავათმეოფობისა.

შ. შ. შ. შ. შ. შ. მინკვიბი—სირურგიული ავათმეოფობისა; ლისიცივი, მინკვიბი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—მარტუბის სისუსტის ავათმეოფობისა.

შ. შ. შ. შ. შ. შ. ლისიცივი—შინაგან ავათმეოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწველების ავათმეოფობისა; ბანსუტოვი—მარტუბის სისუსტის ავათმეოფობისა.

განსხვავებანი

ინფლიზის მალაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მოკრეფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვებან. იქვე იმედიება: ზარუსისა 40 კაბ. დაწებული; სტაქნები, ბაკლები 10 კაბ—დამ; პალნოსები 5 კ.—დამ, მურაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ. (100—62)

მურადავის წიგნის მალაზიაში ქუთაისში

მუდამ არის დამზადებული საკმაოდ ყოველ გვარი სასწავლო წიგნები, რომელნიც კი მოეთხოვებად საფაქო და საქალეზო გიმნაზიებში, სახალხო და სამოქალაქო სკოლებში მოსწავლეთა. არის აგრეთვე დიდ-ძალი სა-მოსწავლო და სკოლაში სახმარო ნივთები და მოთხოვნილობისა და-გვარად დანაზული რვეულები, ასი-5 მსკეთი, მუზიკალური ნოტები, სხვა და სხვა საწერი ნივთები და მა-სალები უფრო იაფ ფასად, ვიდრე სხვაგან.

ძალაქს გარეშე მცხოვრებთა მოთ-ხოვნილებას მალაზია დაუყოვნებლივ აასრულებს და გამოგზავნის პირვე-ლივე წამომავალი ფოტითა. (50—47)

ისყიდება

25% ნაკლებ მინამ სხვა ალაგას ჩაი, კაკაო, შოკოლადი, ბისკვიტი, მუ-რანა, ბრინჯი, ჭურჭლები, სტაქნები, ბაკლები, თევზები, ჩაინიკები, სუფაქე-ბი, ფოდნოები, შირის-სახანი, კლიტე-ები, სამურეკლი, ტანისამოსის საკიდი, კაუზები, დანები, კალმები, ქაღალდი, კანკერტები, რვეულები, კარანდაშები, თოფები, რვეოლელები, გრაგები, პლაშ-ჩები, ვანები, ქაძები, საყუფურები, კლი-რანა, უნაგირები, ლაგები, უთაბები, ტანსტები, შირისსარცი, ცხვირის-სასარცი, ხუჭები, ტუალეტის საშინი, დუხები, შარბათი, ციტამატანგნია, ჩინას დვი-ნო, შარტკეინი, სერესი, გონიავი და აიასი სხვ. რამეები, — ინფლიზის მ-ალაზიაში. იქვე ჩაი ვაჭარათვის ხარ-დათ: ფუთობით 40, 46, 52 და 58 მან. და გირვანქობით: 1 მ., 1 მ. 10 კ., 1 მ. 20 კ., 1 მ. 40 კ., 1 მ. 60 კ., 1 მ. 80., და უბირველი ხარისხისა 2 მ.—წონა უქადადდოთ.

თოფები 20—60 მან., ჩოკ-პორ (choke bore) George Dau-ს ფაბრი-კადამ—120 მან. რვეოლელები 4—34 მან. და ბუღდაგისა 11—20 მ. ქაღის უნაგირები 65 მან.—დამ; შუფილდის და-ნები ხანჯლებით 3 მან. 50 კაბ—დამ დუჟი, ალბომები ნახევარ ფასად, ფილ-ტრები და სხვ.

ყუქალსუდ უმრავლესი ამარჩევა თოფე-ბისა და რვეოლელებისა თფილისში. (100—69)

ი. და ვ. ჰილაძეთა წიგნის მალაზიაში ქუთაისში

ბუღდაგის პირდაპირ, სობორს გვერდით. რომელსაც წინედ პ. ჟ. ბერარდის მალაზია ერქვა, დღეიდან ჩვენს ხელ-ში გადმოვიდა. მხმარობთ ყოველს ღონისძიებას, რომ მალაზიის საქმე კიდევ უფრო კარგად წაიყვანოთ

ყოველ-მხრივ, ვიდრე დღემდის იყო. იმედი გვაქვს პ-ტივემული საზო-გადოება არი თუ არ მოაკლებს თა-ვის ყურადღებას ამ მალაზიას, რომე-ლიც მუდამ მისს მიმოიწინებს ცდი-ლობდა, რომედ უფრო ყურადღებას მოგვექცევს ამიერ. მალაზიას აქვს ყუქ-ლას სასწავლებელთათვის ყოველ-გვარს სახელმძღვანელო და ხელსასგობი. მრავალი საკითხავი წიგნები ქართუ-ლი და რუსული, ნოტები და სხვ. მალაზია იღებს ხელის-მოწერას ყველა ჟურნალ-გაზეთებზე სარედაქ-ციო ფასით. (5—5)

დაიბეჭდა და ისყიდება ბრ. ჩარ-კეინის ქართული წიგნის მალაზია-ში **მავულის საერთო მუღობელობაზე**

თხსულებს ანტონ შურცელაძისა გამოცემული ზექარ ჰიქინაძისაგან. მასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

დაიბეჭდა, გამოვიდა და ისყიდება თფილისის წიგნის მალაზიაში **ი. შ. შ. შ. შ. შ.**

ძრილოვისაგან და სიბრძნე-სიცრუიდან გალოქილი თ. რ. ერისთვისა. (3—3)

ინგლისის მალაზიაში

ამგრებს თმას და ადრინდელ ფერს ამღვებს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნიოთ 2 მანეთი და 28 კაბ. აქვე ისყიდება ქინის შამადა თმების განსამკვრებლად. ფასი 1 მან. სნოტკები თავის ტკივილის მოსასშობლად, რუა-ლეტის საშინი, დუხები და სხვ. (100—81)

ბრიქტროვის წიგნის მალაზიაში (ბა-ლის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნი-სიანთან (ოკრუფენის სუდის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა: წითელი ფარანი, ფასი 15 კ. სტაქური — — — 10 კ.

ლონდონის მალაზია გამოქრციულს ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩაი-გასასყიდლათ პირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქალისა: მა-გალითებ: თოფებისა, რვეოლელებისა, კლიტეებისა, ჭურჭლებისა, გრაგებისა, დანებისა, კაუზებისა, ჩაინიკებისა, შო-კოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, საშინი-სა, შხო კებისა, ცხვირ-სასარცისა, ქა-ღალდისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნა-

გაბისა, სუგრისისა (გამძობილი კლეშბი-ვინი ზეთისა) და სხვ. სასწავლო მა-გისტრის მოსახურებლად განსწილდა ჯანსუფებისა და ბატკურისა და კაბ. მუ-რანისა, აგრეთვე ხუჭებისა და წინდ-ებისა ნოტისგანადა. ნამდვილი ქაგანსა სიგარები. (100—67)

ისყიდება

15,000 თეფში 1 ხარისხისა, თი-თო 15 კაბ.

12,000 ბროლის სტაქანი თითო 25 კაბ.

10,000 ბაკალი და სტაქანი თითო 10 კაბ.

10,000 ფოდნოსი და გასალები თითო 15 კაბ.

10,000 ნეესი, 8 კ. 40-მინ ასი.

10,000 ზენალი თავის პრიბორით თითო 5 კაბ.

5,000 ბოთლი ზარტკეინისა და ხუჭების თითო 1 მან.

2,000 არშინი კლიონკა 60 კაბ. 2 მან. არშინი.

2,000 დიუჟინი ყარანდამი და ყალმის ხელი 8 კ. 50 კაბ. დიუჟ.

2,000 გირვანქა ინდოეთის ბრინჯი 7, 8, 10 კაბ. გირვ.

1,000 გირვ. თვალთ-მაქტი ლე-ზიოშა 50 კაბ. გირვ.

600 ინგლისის რვეოლეები 4 მან. 34-მლი.

300 ინგლისის თაფი თითო 20—100 მან.

ღრაპი, მაული, ტრიკო, ალბომე-ბა, საზამთრო პალტოები, ქუდები, შარვლები და ტანისამოსი ნახევარ ფასად. ინფლიზის მალაზიაში. (40—26)

ბაქსია

საკვებზე ხორაგულებთან, რომელნიც იყიდებენ თფილისის ბაზრებში, დუქ-ნებში და დატარებით 1 ინგრიდამ 1 თებერვლამდე.

მამომცხვარი პური: ხორბლის თქვილის პირველის ხარისხის—1 გირ. — მეორის — — — 1 გირ. 3 1/2 მესამის — — — 1 გირ. 3 კ

იმევე თქვილ. თორნეში მამომცხვარი პირველის ხარისხის—1 გირ. 6 კ მეორის — — — 1 გირ. 4 კ

ჯვარის-მამის პური: პირველ ხარის. ლაფაში 1 გირ. 7 კ მეორის — — — 1 გირ. 5 1/2 მესამის — — — 1 გირ. 4 1/2

ძროხის ხორცი: პირველის ხარისხის — 1 გირ. 11 კ მეორის — — — 1 გირ. 9 კ სუკი — — — 1 გირ. 16 კ

ღორის ხორცი: პირველი ხარისხის — 1 გირ. 11 კ მეორის — — — 1 გირ. 10 კ